

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 547/2024-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti maloletého sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zákonne zastúpeného matkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného JUDr. KAROL PLANK Advokátska kancelária, s.r.o., Štúrova 13, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní v súčasnosti vedenom pod sp. zn. B1-4D/105/2020 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4D/105/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4D/105/2020 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **2 500 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť trovy právneho zastúpenia **856,75 eur** na účet právnej zástupkyne sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4D/105/2023 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že maloletý sťažovateľ je ako nemanželský syn dedičom po poručiťovi [REDAKOVANÉ], zomrelom [REDAKOVANÉ]. Dedičské konanie po nebohom je vedené na Notárskom úrade JUDr. Romana Blaha pod sp. zn. Dnot15/2020. Sťažovateľ namieta, že dedičské konanie trvá 4 roky, pričom v konaní nie je rozhodnuté, poverený notár dosiaľ vykonal len dve pojednávania, a to 16. júla 2020 a 1. júna 2022. Na poslednom pojednávaní právny zástupca sťažovateľa predniesol viaceré návrhy na dokazovanie, vyhotovenie znaleckého posudku na nehnuteľnosti, vykonanie obhliadky nehnuteľností na účel súpisu hnutel'ných vecí, vyžiadanie výpisu z účtov v bankách na účel preukázania, že došlo k darovaniu finančných prostriedkov na kúpu motorových vozidiel v prospech ostatných dedičov, preverenia evidencie motorových vozidiel a bankových účtov manželky ku dňu smrti poručiťa. Na základe predložených dokladov zo strany manželky poručiťa bolo navrhnuté dokazovanie na účel ocenenia umeleckých diel a vyhotovenie znaleckého posudku na ocenenie darovaných nehnuteľností na účel započítania na dedičské podiely. Sťažovateľ tvrdí, že poverený notár nekonal vyše 16 mesiacov vo veci vykonania navrhnutého znaleckého dokazovania. V tejto súvislosti využil aj sťažnosť na postup súdu adresovanú predsedovi súdu prvej inštancie, ako aj žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti, obe s výsledkom neopodstatneného namietania zbytočných priet'ahov.

3. Sťažovateľ vyjadruje názor, že za zbytočné priet'ahy spôsobené notárom v dedičskom konaní zodpovedá príslušný súd, pričom postup notára pri prejednávaní dedičstva po poručiťovi považuje za nezodpovedajúci zložitosti veci, najmä keď ani po vyše štyroch rokoch nedošlo k ustáleniu hodnoty dedičstva v prebiehajúcom dedičskom konaní, a to v dôsledku zbytočných priet'ahov. Uvedený postup v napadnutom konaní považuje za neakceptovateľný, porušujúci jeho označené práva.

4. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že označené práva sťažovateľa boli postupom mestského súdu v napadnutom konaní porušené, priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 547/2024-16 zo 7. novembra 2024 sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/865/2024 z 12. decembra 2024 v podstatnom okrem poskytnutia stručného opisu úkonov súdu a povereného notára v predmetnej veci k postupu súdu v napadnutom konaní uviedol, že prekážkou, ktorá bráni tomu, aby dedičské konanie bolo právoplatne skončené, je nariadené znalecké dokazovanie. Vychádzajúc z opísaných návrhov a výhrad sťažovateľa k postupu povereného notára, bol súd toho názoru, že hoci stav právnej neistoty dosiaľ trvá, nie je zapríčinený nečinnosťou spočívajúcou v subjektívnom správaní povereného notára, prípadne samotného súdu.

7. Napriek tomu, že súčasťou vyjadrenia mestského súdu bola aj chronológia úkonov súdu a povereného notára, ústavný súd pre účely svojho rozhodnutia si vypracoval vlastnú chronológiu úkonov z predloženého súdneho spisu (19. decembra 2024) v napadnutom konaní, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

- 18. mája 2020 – doručený úmrtný list, vydané uznesenie o začatí dedičského konania,
- 26. mája 2020 – doručené poverenie príslušnému notárovi, lustrácia poručiteľa v centrálnom registri závetov, exekúcií, fyzických osôb, žiadosť o lustráciu v elektronickom systéme bánk, v evidencii vozidiel, v obchodnom a živnostenskom registri, v katastri nehnuteľností,
- 29. mája 2020 – lustrácia v centrálnom depozitáre cenných papierov,
- 22. júla 2020 – zápisnica o predbežnom vyšetrení dedičstva (prítomná manželka poručiteľa a [REDACTED]),
- 27. júla 2020 – úradný záznam, dopyt matky sťažovateľa na predloženie rodného listu sťažovateľa, zaslanie kópie rodného listu emailom,
- 7. decembra 2020 – doručené plnomocenstvo na zastupovanie manželky v dedičskom konaní,
- 11. decembra 2020 – emailová žiadosť matky sťažovateľa o nahliadnutie do spisu na účel súpisu majetku poručiteľa,
- 6. mája 2021 – emailová urgencia matky sťažovateľa o nahliadnutie do spisu,
- 13. mája 2021 – úradný záznam o nahliadnutí matky sťažovateľa do spisu,
- 11. augusta 2021 – úradný záznam o nahliadnutí právneho zástupcu manželky do spisu, vyhotovenie kópií zo spisu, poskytnutie informácie o iniciovaní novej dedičskej dohody,
- 5. októbra 2021 – úradný záznam o nahliadnutí právneho zástupcu sťažovateľa do spisu, predloženie plnomocenstva na zastupovanie v dedičskom konaní,
- 2. novembra 2021 – email právneho zástupcu sťažovateľa o tom, že prebiehajú rokovania na účel uzatvorenia dedičskej dohody,
- 27. apríla 2022 – žiadosť o súčinnosť adresovaná katastru nehnuteľností týkajúca sa znaleckého posudku nehnuteľnosti, kolaudačného rozhodnutia, zmeny vlastníckych podielov a nadobúdacie tituly,
- 1. júna 2022 – dedičské pojednávanie, vznesený návrh na znalecké dokazovanie, na obhliadku nehnuteľnosti a súpis vecí, spätné výpisy z účtov poručiteľa manželky, poručiteľa, zmeny v evidencii vozidiel, návrh na započítanie darov (konkr. nehnuteľnosti) za života poručiteľa,
- 1. júla 2022 – podanie manželky poručiteľa, zoznam hnutelných vecí, fotodokumentácia, výpis z evidencie vozidiel,
- 19. októbra 2022 – výzva notára v súvislosti zo zaslanými podkladmi manželky poručiteľa na vyjadrenie sa k nim,
- 22. novembra 2022 – úradný záznam o nahliadnutí právneho zástupcu sťažovateľa do spisu,
- 30. novembra 2022 – vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľa k súpisu vecí so žiadosťou o vyhotovenie znaleckého posudku na ocenenie nehnuteľnosti, obhliadku nehnuteľnosti, výpisov

z účtu poručiteľa späť do roku 2019 na účelom preukázania, že boli darované synovi na účel následnej kúpy motorových vozidiel, výpisy z účtov manželky, vyhotovenie znaleckých posudkov darovaných nehnuteľností ostatným dedičom za života poručiteľa,

- 13. marca 2023 – výzva notára manželke poručiteľa a [REDAKOVANÉ] na predloženie znaleckých posudkov k darovaným nehnuteľnostiam, ak nimi disponujú,
- 25. septembra 2023 – 2 uznesenia súdu o uložení povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, ustanovenie znalca, znalecké úlohy,
- 26. septembra 2023 – výzva súdu poverenému notárovi na vyjadrenie sa k sťažnosti na prietahy v konaní,
- 28. septembra 2023 – vyjadrenie povereného notára k sťažnosti na prietahy v konaní,
- 18. októbra 2023 – odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu o zložení preddavku na znalecké dokazovanie,
- 6. decembra 2023 – zapožičanie súdneho spisu odvolaciemu súdu na účel prešetrovania posúdenia vybavenia sťažnosti na prietahy v konaní, vrátený 18. januára 2024,
- 25. januára 2024 – zaslanie spisu s podaným odvolaním mestskému súdu,
- 9. decembra 2024 – uznesenie o odmietnutí odvolania proti uzneseniu o povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania (oneskorenosť).

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom mestského súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa.

12. Predmetom konania o tejto s'ťažnosti je postup mestského súdu (predtým okresného súdu) v napadnutom konaní.

13. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že ide o štandardnú vec (dedičské konanie), ktorá môže vykazovať prvky skutkovej či právnej zložitosti. Vychádzajúc však z obsahu spisu, je potrebné konštatovať, že ide o bežné dedičské konanie, ktoré nevykazuje prvky právnej náročnosti, hoci pripúšťa istú skutkovú zložitosť spočívajúcu v zabezpečení znaleckých posudkov potrebných pre rozhodnutie o dedičstve. Čo sa predmetu konania týka, teda otázky „čo je v hre“, v kontexte skutočnosti, že ide o maloletého dediča, je potrebné konštatovať, že ide o prioritované konanie, keďže sa týka maloletého a má bezprostredný dopad na jeho sociálnu situáciu ako osoby, na ktorú sa vzťahuje vyživovacia povinnosť.

14. Pri skúmaní kritéria správanie s'ťažovateľa v napadnutom konaní ústavný súd, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, konštatuje, že nezistil okolnosti na strane s'ťažovateľa, ktoré by vo výraznej miere prispeli k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní. Je pravdou, že bolo potrebné rozhodnúť o jeho návrhoch na zabezpečenie dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, avšak táto aktivita s'ťažovateľa v konaní len sledovala jeho záujmy ako dediča.

15. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu a povereného notára z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní.

16. Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti totiž judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné priet'ahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (III. ÚS 47/00, III. ÚS 25/2017).

17. Zo spracovanej chronológie postupu mestského súdu a povereného notára v napadnutom konaní (bod 7 tohto nálezu) vyplýva, že konanie ako celok je poznamenané neefektívnym postupom a zbytočnými priet'ahmi. Hoci súd, resp. poverený notár priebežne konal, dopustil sa pochybenia, ak v rámci predbežného vyšetrení dedičstva po zistení, že jedným z dedičov je aj maloleté nemanželské dieťa, bol vo vzťahu k nemu pasívny. V dôsledku pasivity povereného notára právny zástupca manželky poručiteľa prevzal iniciatívu na účel uzavretia dedičskej dohody, ku ktorej v dôsledku protichodných záujmov dedičov nedošlo. Prvé pojednávanie na notárskom úrade sa uskutočnilo až po vyše dvoch rokoch od smrti poručiteľa, čo vzhľadom na status s'ťažovateľa je neprimeraná doba. Na tomto pojednávaní (1. júna 2022) právny zástupca s'ťažovateľa predniesol viacero návrhov na zabezpečenie dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci (obhliadka nehnuteľností, súpis vecí, znalecké posudky, výpisy z účtov poručiteľa a jeho manželky). Poverený notár tieto návrhy na zabezpečenie podkladov od nezávislých osôb ignoroval a namiesto toho požiadal manželku poručiteľa na predloženie podkladov, ktorými disponuje, ktoré následne

preposlal právnenému zástupcovi sťažovateľa na vyjadrenie. Ten sa k nim vyjadril v písomnom podaní doručenom poverenému notárovi 30. novembra 2022, pričom opätovne žiadal vykonať znalecké dokazovanie, ktorého potreba bola zrejmá už na prvom pojednávaní. Notár ako súdny komisár napokon uznesením z 25. septembra 2023 rozhodol o ustanovení znalca a vykonaní znaleckého dokazovania s vyše 16 mesačným oneskorením. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v konaní o dedičstve sa uplatňuje princíp oficiality. Pasivita a nečinnosť súdneho komisára preto mala za následok vznik zbytočných prietáhov, za ktoré nesie zodpovednosť mestský súd.

18. K už vzniknutým prietahom prispel aj priamo mestský súd, ktorý rozhodoval o odvolaní proti uzneseniu o povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania vyše 10 mesiacov, aby nakoniec konštatoval, že odvolanie bolo podané oneskorene.

19. Ústavný súd tak v súhrne konštatuje, že mestský súd aj s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu konal neefektívne, a nie dostatočne razantne. Prihliadajúc na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, stav dedičského konania a zistené prietahy a neefektívny postup, dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní boli porušené označené práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

20. Na základe zistenia, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa a označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

21. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

22. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 10 000 eur od mestského súdu, čo odôvodnil pretrvávajúcim stavom právnej neistoty a svojím statusom.

23. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

24. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania, berúc do úvahy predmet napadnutého konania a jeho význam pre sťažovateľa, status sťažovateľa a štádium napadnutého konania, ústavný súd považoval priznanie 2 500 eur pre sťažovateľa za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku nálezu).

V.
Trovy konania

25. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľovi náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie vecí, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti,) v hodnote po 343,25 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 13,73 eur.

26. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto dane. Ústavný súd tak v súhrne priznal náhradu trov konania v sume 856,75 eur (bod 4 výroku nálezu).

27. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu